

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów
sportowych w Zalasewie**

Opracowanie: Jędrzej Cesar

Współpraca: Paulina Poniedziałek

Swarzędz, wrzesień 2022 r.

1. Wstęp

1.1. Podstawy prawne, cel i przedmiot opracowania

Prognoza skutków wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze to element systemu planowania przestrzennego. Prognoza wzbogaca miejscowe planowanie przestrzenne w treści ekologiczne.

Prognozę sporządza się obligatoryjnie do każdego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a staje się ona dokumentem z chwilą wyłożenia do publicznego wglądu na okres 21 dni łącznie z projektem planu, po uprzednim obwieszczeniu oraz ogłoszeniu w miejscowej prasie.

Jednakże zgodnie z art. 48 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 1 i 2, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 1, może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje przyjętych już dokumentów.

Wykonywanie prognoz do planów miejscowych ma na celu eliminowanie i unikanie wprowadzania do planów miejscowych ustaleń niemożliwych do przyjęcia ze względu na niekorzystne skutki środowiskowe oraz znaczące zagrożenie zdrowia ludzi. Prognozy pozwalają uświadomić mieszkańcom gminy i przedstawicielom samorządu środowiskowe aspekty planowanego rozwoju, organom administracyjnym ułatwić rozstrzygnięcie o zgodności ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z prawem, jak i też innym organom administracji rządowej przy opiniowaniu lub uzgadnianiu planu.

Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ze względu na fakt, że jest to proces tworzenia prawa lokalnego, odbywa się zgodnie z określoną procedurą. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, co wiąże się z obowiązkiem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko. Warunki, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko przestrzennego określa art. 51 i 52 cytowanej ustawy. Zgodnie z art. 53 zakres prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu.

Podstawą opracowania niniejszej prognozy jest przede wszystkim ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz następujące dyrektywy unijne:

- 1) Dyrektywa 2001/42/WE (SEA Directive) z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001 r.), określająca wymagania przeprowadzenia oceny w odniesieniu do planów mogących mieć znaczące oddziaływanie na środowisko. Jej celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowywanych dokumentach dla wspierania zrównoważonego rozwoju;
- 2) Dyrektywa 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości Dyrektywy Rady 85/337/WE i 96/61/WE (Dz. Urz. WE L 156 z 26.06.2003 r.);
- 3) Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska, dostosowana do postanowień Konwencji z Arhus, gwarantująca dostęp do informacji o środowisku będących

w posiadaniu organów władzy publicznej, każdemu, kto zwróci się z wnioskiem o ich udostępnienie.

Prognoza, zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zawiera:

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami.
2. Informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.
3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.
5. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Specyfika miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jego zakres i przedmiot ustaleń wpływa na szczegółowość informacji zawartych w prognozie. Z samej istoty prognozy wynika, że musi dotyczyć ona oceny hipotetycznej, aczkolwiek osadzonej w konkretnych realiach i wynikającej z dobrze przeprowadzonej diagnozy stanu istniejącego oraz logicznego wniosku skutków przewidywanych zmian. Zastosowano tu metodę indukcyjno - opisową, polegającą na łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i określeniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się także metodą porównawczą wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi.

1.2. Metoda opracowania

Przed przystąpieniem do opracowania poniższej prognozy wykonano analizę zasadności sporządzenia planu miejscowego i stopnia zgodności przewidywanych rozwiązań z ustaleniami Studium, następnie dokonano wizji w terenie oraz przeprowadzono inwentaryzację stanu istniejącego. Pozwoliło to na rozpoznanie jego użytkowania, aktualnego stanu środowiska oraz podatności na degradację. Celem prognozy jest określenie i ocena skutków projektowanego przeznaczenia terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze i ludzi.

W przedstawionej prognozie wykorzystano dostępne materiały, m.in.:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Swarzędz.

2. Podstawowe opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Swarzędz.
3. Inwentaryzacja urbanistyczna sporządzona na potrzeby projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
4. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu gospodarki niskoemisyjnej miasta i gminy Swarzędz - 2015 r.
5. Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2007, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2008.
6. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
7. Mapa zasadnicza w skali 1 : 1000.
8. Mapa glebowo – rolnicza.
9. Mapa ewidencyjna gruntów 1 : 5 000 i wypisy z rejestru gruntów.
10. Mapa topograficzna 1 : 10 000.
11. Kondracki J. Geografia fizyczna Polski, PWN Warszawa 1988.
12. Wielkopolska, mapa ochrony przyrody, 1 : 75 000, Pietruska & Partner, Poznań 2000.
13. Strony internetowe.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody indukcyjno-opisowej, polegającą na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu.

Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście - stopień ogólności (lub szczegółowości) ustaleń planu.

1.3. Zadania planu

Przedmiotem opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wywołanego Uchwałą Nr XXXIX/453/2021 Rady Miejskiej w Swarzędzu z dnia 6 lipca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów sportowych w Zalasewie.

Zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wykonana została analiza dotycząca zasadności przystąpienia do sporządzenia planu i stopnia zgodności przewidywanych rozwiązań z ustaleniami Studium.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Swarzędz przyjętym Uchwałą Nr X/51/2011 Rady Miejskiej w Swarzędzu z dnia 29 marca 2011 roku teren objęty planem wskazywany jest jako III.30.M - teren zabudowy mieszkaniowej oraz KG - istniejąca droga główna. Natomiast w obowiązującym planie (Uchwała Nr VI/109/2019 Rady Miejskiej w Swarzędzu z dnia 26 marca 2019 r.) działka oznaczona jest jako 2US - tereny zabudowy usługowej - usługi sportu i rekreacji, KS - teren infrastruktury komunikacyjnej oraz 14KDD - teren dróg publicznych klasy dojazdowej.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa warunki, jakie musi spełniać projekt planu miejscowego. Przygotowany projekt winien odpowiadać m.in. wymogom określonym w art. 15 ust. 1 ww. ustawy, w którym stwierdza się, że wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza projekt planu miejscowego, zawierający część tekstową i graficzną zgodnie z zapisami Studium oraz art. 20 ust. 1, który nakłada na organ stanowiący, że plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium.

W związku z tym, proponowana w projekcie planu, struktura funkcjonalno - przestrzenna musi odpowiadać polityce przestrzennej gminy tj. kierunkom zmian w przeznaczeniu terenów i kierunkom zagospodarowania, zapisanym w Studium. Studium określa dominujące funkcje

terenów i zezwala na ich uzupełnianie funkcjami komplementarnymi oraz odmiennymi pod warunkiem ich nieuciążliwości dla otoczenia.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania ustala następujące przeznaczenie terenów:

I. W zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego ustala się:

- 1) lokalizację nowej zabudowy, zgodnie z liniami zabudowy wskazanymi na rysunku planu;
- 2) dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych na terenie US.

II. W zakresie określenia zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu ustala się:

- 1) zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów odrębnych, z wyjątkiem sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz inwestycji celu publicznego;
- 2) zakaz zanieczyszczania środowiska gruntowo-wodnego oraz destabilizacji stosunków wodnych;
- 3) zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów działki;
- 4) tereny kwalifikuje się, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska w zakresie ochrony przed hałasem: jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.

III.

1. W zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych ustala się nakaz:

- 1) stosowania jednakowych elementów wyposażenia powtarzalnego, takich jak: ławki, latarnie, kosze na śmieci, donice kwiatowe, bariery, słupki itp. elementy infrastruktury komunikacyjnej;
- 2) dostosowania terenów przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami do obiektów i urządzeń obsługi ludności oraz urządzeń komunikacyjnych.

2. W granicach terenów objętych planem nie występują obszary przestrzeni publicznych, w rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

IV.

1. W granicach terenu oznaczonego symbolem US obowiązuje przeznaczenie pod zabudowę usługową - usług sportu i rekreacji.

2. Ustala się następujące zasady, parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu:

- 1) zachowanie wskaźnika intensywności zabudowy o minimalnej wartości wynoszącej $i=0$ oraz o maksymalnej wartości wynoszącej $i=0,7$, przy czym powierzchnia zabudowy nie może przekroczyć 60% powierzchni działki;
- 2) zapewnienie - w ramach działki budowlanej - procentowego udziału powierzchni biologicznie czynnej o wartości nie mniejszej niż 20%;
- 3) zagospodarowanie terenów zielenią oraz budynkami lub terenowymi obiektami sportowymi z dopuszczeniem stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych;
- 4) przystosowanie elementów zagospodarowania terenu do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- 5) dla nowo wydzielonej działki budowlanej powierzchnia nie mniejsza niż 4 500 m², przy czym parametry te nie dotyczą podziałów dokonywanych w celu wydzielenia działek na potrzeby infrastruktury technicznej, dojazdów i dojazdów oraz regulacji granic między sąsiadującymi nieruchomościami.

3. Ustala się następujące zasady, parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:

1) dopuszczenie lokalizowania:

- a) budynków takich jak: szatnie, sanitariaty, wypożyczalnie sprzętu sportowego, budynki ochrony oraz inne niezbędne budynki i obiekty służące do obsługi terenowych obiektów

sportowych,

- a) budynków posiadających nie więcej niż dwie kondygnacje nadziemne oraz o wysokości nie przekraczającej 8 m,
 - b) obiektów tymczasowych - przekryć namiotowych;
- 2) stosowanie dachów dowolnych;
 - 3) w przypadku budowy ogrodzeń - obowiązek stosowania ogrodzeń ażurowych o wysokości całkowitej nie większej niż 2 m;
 - 4) dla boisk sportowych i kortów tenisowych dopuszcza się stosowanie ogrodzeń o wysokości większej niż 2 m.
4. Ustala się obsługę komunikacyjną z drogi 2KD-D.
5. Dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych w strefie parkingu wyznaczonej na rysunku planu, w ilości minimum 2 miejsc postojowych.
6. Liczbę miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową i sposób ich realizacji należy ustalać zgodnie z przepisami odrębnymi.

V. Na terenie dróg publicznych klasy dojazdowej, oznaczonych symbolem **1KD-D** i **2KD-D**, stanowiących fragmenty drogi zlokalizowanej poza obszarem opracowania, ustala się następujące zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu:

- 1) dopuszczenie lokalizacji:
 - a) infrastruktury drogowej, zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - b) infrastruktury technicznej;
- 2) szerokość w liniach rozgraniczających zgodnie z rysunkiem planu.

VI. W zakresie granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa ustala się:

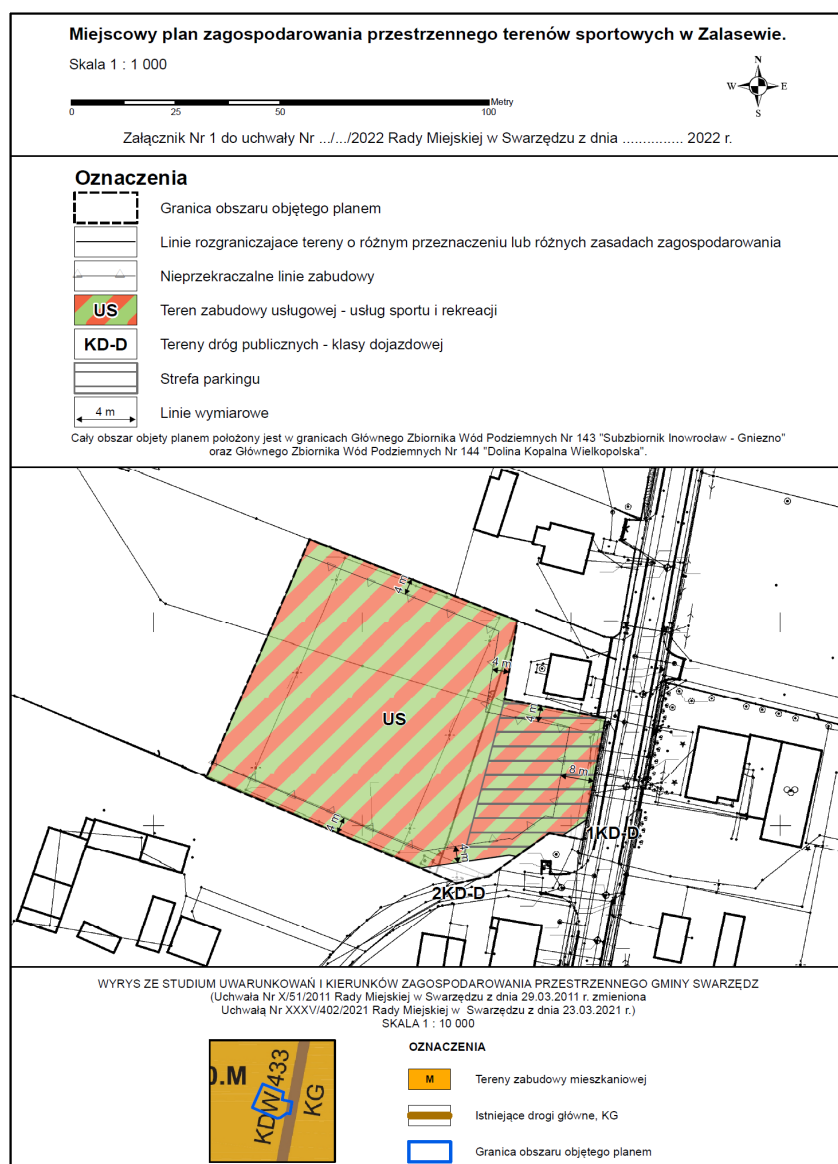
- 1) w całym obszarze planu dla zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 143 „Subzbiornik Inowrocław - Gniezno”, ochronę zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 2) w całym obszarze planu dla zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 144 „Wielkopolska Dolina Kopalna”, ochronę zgodnie z przepisami odrębnymi.

VII. W zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy ustala się uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów wymagań i ograniczeń technicznych wynikających z przebiegu istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej.

VIII. W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej:

- 1) dopuszcza się likwidację, przebudowę i rozbudowę istniejącej infrastruktury technicznej;
- 2) dopuszcza się sieci infrastruktury technicznej;
- 3) w zakresie zaopatrzenia w wodę ustala się nakaz zaopatrzenia z istniejącej lub projektowanej gminnej sieci wodociągowej;
- 4) w zakresie odprowadzania ścieków komunalnych nakaz odprowadzania ścieków do kanalizacji sanitarnej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 5) w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych ustala się odprowadzanie bezpośrednio do gruntu, pod warunkiem zagospodarowania wód opadowych w granicach

- własnej działki, z dopuszczeniem odprowadzania do sieci kanalizacji deszczowej;
- 6) postępowanie z odpadami zgodnie z przepisami odrębnymi;
 - 7) nakaz stosowania przy pozyskiwaniu ciepła dla celów grzewczych i technologicznych paliw charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi z dopuszczeniem wprowadzania odnawialnych źródeł energii
 - 8) w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną ustala się:
 - a) zaopatrzenie w energię elektryczną z istniejących i planowanych sieci elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia,
 - b) dopuszczenie skablowania istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych,
 - c) dopuszczenie zasilania z instalacji odnawialnych źródeł energii, nie wymagających określenia strefy ochronnej związanej z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi.

2. Analiza i ocena stanu istniejącego

2.1. Położenie terenu, obecne użytkowanie

Gmina Swarzędz zlokalizowana jest w powiecie poznańskim, zachodnią jej granicę tworzy powiat grodzki Poznań, od północnego zachodu gmina Czerwonak, od północnego wschodu

gmina Pobiedziska, od południowego wschodu gmina Kostrzyn, natomiast południową granicę stanowi gmina Kleszczewo.

Obszar objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego położony jest w rejonie ulicy Kórnickiej w miejscowości Zalasewo. Obszar opracowania wynosi około 0,45 ha. Obszar opracowania graniczy z drogami, zabudową mieszkaniową jednorodzinną i terenami zieleni.

2.2. Rzeźba terenu

Południowa część Niziny Wielkopolskiej charakteryzuje się zwiększoną w stosunku do części północnej stabilnością rzeźby. Mezoregion Pojezierze Poznańskie obejmuje tereny o wysokości 75 - 100 m n.p.m. Podstawowym czynnikiem kształtującym rzeźbę omawianego terenu był stadiał poznański zlodowacenia bałtyckiego z linią lodowca utrzymująca się w osi: Słubice - Sulęcín - Pniewy - Poznań - Gniezno - Słupca - Gostynin. Obszar gminy cechuje się zróżnicowaniem geomorfologicznym. Największą powierzchnię zajmuje płaski obszar położony jest na wysokości 85 - 100 m n.p.m. Na terenie płaskiej wysoczyzny zaznaczone są doliny rzeki Głównej, Cybiny oraz Michałówki, które wcięte są w teren do wysokości 75 m n.p.m. Teren opracowania znajduje się na wysokości ok. 87 m.n.p.m.

2.3. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Według podziału geobotanicznego Polski dokonanego przez Szafera (1972) całość analizowanego obszaru leży w obrębie Okręgu Poznańsko-Gnieźnieńskiego (7c) w Krainie Wielkopolsko-Kujawskiej (7) wchodzącej w skład Poddziału Pasa Wielkich Dolin (A2) w Dziale Bałtyckim (A).

Obszar objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego charakteryzuje się roślinnością spontaniczną. Teren porasta również roślinność trawiasta.

Świat zwierzęcy jest charakterystyczny dla terenów rolniczych, występują tu przede wszystkim pospolite gatunki ssaków, takie jak: kret, mysz polna, ryjówka. Gatunki te charakteryzują się stosunkowo wysoką umiejętnością dostosowania do silnie przekształconych ekosystemów i często szeroką tolerancją ekologiczną na różne czynniki środowiska, stąd ich występowanie na obszarze objętym planem należy uznać za typowe.

2.4. Warunki geologiczno - gruntowe

Doliny Cybiny i Głównej wypełnione są głównie torfami niskimi a więc glebami wytworzonymi w warunkach nadmiernego uwilgotnienia. Powstały one przez narastanie starorzeczy, jezior w warunkach słabego przepływu wód bieżących. Obszary te należą do niekorzystnego typu infiltracyjnego podłoża. Możliwości infiltracji występują tu tylko okresowo w czasie długotrwałych susz, gdy stropowe partie torfu mogą być pozbawione wody na skutek wyparowania. Do momentu nasycenia wodą całej masy torfowej istnieje możliwość pochłaniania wód opadowych. W dolinie Cybiny spotyka się także utwory mułowo-torfowe, które powstały w wyniku działania dwóch procesów: torfotwórczego oraz procesu namulania osadami mineralnymi. Ich właściwości infiltracyjne są podobne jak torfów. Wysoczyznę morenową budują różnorodne utwory. Od powierzchni terenu zalega przeważnie piasek gliniasty. Na głębokości 50-100 cm występuje glina lekka. Powierzchnie te charakteryzują się też niekorzystnym typem infiltracji wskutek nieprzepuszczalnego względnie słaboprzepuszczalnego podłoża gliniastego. Na równinie sandrowej występują piaski i żwiry wodnolodowcowe określane w gleboznawstwie jako piaski luźne, które to stanowią pod względem infiltracji powierzchnię bardzo chłonną. Obszary sandrowe ze względu na korzystne infiltracyjnie warunki litologiczne są narażone na niebezpieczeństwo doprowadzenia szkodliwych zanieczyszczeń na stosunkowo znaczne głębokości. Utwory, z których zbudowane są pagórki morenowe charakteryzują się bardzo dużą zmiennością litologiczną. Często występują obok siebie przemienne piaski i żwiry oraz gliny zwałowe. Z uwagi na duże zróżnicowanie wysokościowe,

wody opadowe w znacznym stopniu są odprowadzane z tych terenów poprzez spływy powierzchniowe.

2.5. Warunki wodne

Rytm wahań stanów wód podziemnych ilustrują dane z posterunków obserwacyjnych IMGW w Biskupicach, Gruszczyń, Paczkowie i Trzoku. W przebiegu zmian stanów wód podziemnych obserwuje się jeden okres wznosu i jeden okres niżówki. Wyższe amplitudy wahań zwierciadła wód podziemnych notowano na obszarach wysoczyznowych zbudowanych z glin morenowych (Biskupice), mniejsze na obszarach sandrowych (Gruszczyń). W przebiegu stanów wód pierwszego poziomu zaznacza się sezonowość ich zasilania. Ma ono miejsce głównie w okresie roztopów wiosennych w wyniku infiltracji obszarowej. Zasilanie w tym okresie zachodzi w miarę równomiernie na całym obszarze. Kulminacje stanów płytkich wód podziemnych są opóźnione o 1-9 dni, w stosunku do czynników, które je wywołały.

Na terenie gminy Swarzędz znajduje się fragment głównego zbiornika wód podziemnych - GZWP nr 144 - Wielkopolska Dolina Kopalna. W granicach Polski przebiega on równoleżnikowo z rejonu Włocławka aż do granicy z Niemcami w Słubicach. W powiecie poznańskim zbiornik ten ciągnie się z okolic Pobiedzisk przez gminę Swarzędz, gdzie zmienia kierunek na południe w stronę Kórnik.

Od wschodu gmina graniczy również z GZWP nr 143 - Subzbiornik Inowrocław - Gniezno. Większa część gminy Swarzędz oraz cały obszar opracowania planu należy do strefy wysokiej ochrony dla GZWP.

Ogólna ocena jakości wód podziemnych według w sieci krajowej w 2003 roku (WIOŚ 2004) świadczą o stosunkowo dobrej jakości wód GZWP 144. W 57% punktów pomiarowych woda wykazywała klasę czystości Ib. Gorsze wyniki wykazywały badania wód podziemnych GZWP 144 w badaniach sieci regionalnej. Tam 78% pomiarów wykazało trzecią klasę czystości wód. Badania wód piętra czwartorzędowego w roku 2002 w punkcie pomiarowym w Gruszczyń wykazały II klasę czystości wód, natomiast w 2003 r. III klasę. Czynniki decydującymi o czystości tych wód były wysokie stężenia jonów NO_3 i NO_2 .

Bardzo złą jakość wód poziomu gruntowego wykazały badania przeprowadzone na potrzeby opracowania Mapy Hydrogeologicznej Polski (1997). Wody w gminie Swarzędz i jej okolicach we wszystkich badanych studniach były silnie zanieczyszczone antropogenicznie i nie nadawały się do picia. Komentarz do powyższej mapy jako główne ogniska zanieczyszczeń podaje wschodnie dzielnice Poznania oraz Swarzędz i Kostrzyn, a także gorzelnie i przemysł rolno-spożywczy. Groźna sytuacja występuje przede wszystkim w przypadku ujęcia wody w Gruszczyń, gdzie do eksploatowanego poziomu wielkopolskiej doliny kopalnej mogą infiltrować zanieczyszczone wody Cybiny, Jez. Swarzędzkiego i Uzarzewskiego.

Jezioro Uzarzewskie ma kształt kociołka i położone jest we wsi Uzarzewo, na 17 km biegu rzeki Cybiny. Powierzchnia jeziora wynosi 10,6 ha, objętość 360,4 tys. m^3 , głębokość maksymalna 7,5 m, średnia 3,4 m.

Wody podziemne pierwszego poziomu zalegają przeważnie na głębokości do 2 m p.p.t. Większe głębokości zwierciadła wód podziemnych obserwuje się w strefach krawędziowych dolin, głównie doliny Głównej oraz miejscami na terenie wzgórz czołowomorenowych stadiału poznańskiego. Największe głębokości (5-10 m) wykazują wody pomiędzy Gruszczyń a Kobylnicą oraz na północ od Wierzenicy.

Według opracowania ekofizjograficznego gminy Swarzędz teren opracowania planu zakwalifikowano do średniego stopnia zagrożenia wód gruntowych, obecność ognisk zanieczyszczeń.

Jednolite części wód

JCWPD nr 60, do którego należy Gmin Swarzędz obejmuje obszar zlewni cząstkowej Warty i ma powierzchnię 3 219,41 km^2 . Jest to zlewnia odcinka przełomowego doliny Warty, między pradolinami warszawsko - berlińską na południu i toruńsko eberswaldzką na północy.

W JCWPd nr 60 rozpoznano wody pitne w utworach czwartorzędowych i neogeńsko - paleogeńskich, występujące do głębokości 200-270 m w strukturach hydrogeologicznych o zróżnicowanej genezie i rozprzestrzenieniu.

Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie na podstawie wyników monitoringu diagnostycznego i operacyjnego dokonał oceny stanu chemicznego i ilościowego JCWPd na obszarze całego kraju. Stan chemiczny JCWPd nr 60 określono jako dobry. Stan ilościowy oceniano według metody eksperckiej polegającej na porównywaniu średnich wieloletnich poborów rzeczywistych z ujęć wód podziemnych. Tak jak dla całego województwa wielkopolskiego, wyniki wskazały dobry stan ilościowy JCWPd, do której należy obszar gminy Swarzędz.

Lokalizacja gminy Swarzędz na tle jednolitych części wód podziemnych

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowa Służba Hydrogeologiczna

2.6. Gleby

Gmina Swarzędz charakteryzuje się przeciętnymi jak na powiat poznański glebami. Udział gleb klas IV-VI w powierzchni gminy ogółem wynosi 80% wobec 79% przeciętnie w powiecie. Jeśli chodzi o przydatność rolniczą gruntów ornych to w gminie Swarzędz dominują wyraźnie kompleksy żytne, zajmujące 91% powierzchni gminy. Ogólne warunki dla rolnictwa, obejmujące glebę, klimat, rzeźbę terenu oraz warunki wodne, są oceniane jako dobre. Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 66,2 pkt, tj. 1,1 pkt więcej niż przeciętna w powiecie i 2,8 pkt więcej niż średnio w Wielkopolsce.

Według opracowania Zasobność i zanieczyszczenie gleb Wielkopolski (WIOŚ 2000) gmina Swarzędz pod względem odczynu i zasobności gleb na tle powiatu i województwa wypada nieco słabiej. 76% powierzchni użytków rolnych gminy stanowią gleby kwaśne, z tego 14% bardzo kwaśne. Analogiczne wartości dla powiatu wynoszą 73 i 12%. Konieczność wapnowania dotyczy 15% powierzchni użytków rolnych, co stawia gminę, obok gminy Kostrzyn, na czwartym miejscu w powiecie (za gminami Puszczykowo, Mosina i Murowana Goślina). Nieco gorzej od średniej w powiecie przedstawia się zasobność gleb w magnez i pięciotlenek fosforu. Bardzo niską i niską zawartość magnezu wykazuje 53% użytków rolnych (46% dla powiatu). W przypadku fosforu i potasu zasobność jest zbliżona do średniej powiatowej (odpowiednio 16 i 47% powierzchni użytków rolnych). Aby poprawić zasobność gleb na obszarze gminy konieczne jest regulowanie odczynu gleby, głównie przez stosowanie nawozów wapniowych i wapniowo-magnezowych, stosowanie granulowanych nawozów fosforowych oraz regularne stosowanie nawozów organicznych.

Na obszarze gminy nie stwierdzono zanieczyszczenia gleb kadmem, ołowiem, cynkiem, miedzią i niklem. Podobna sytuacja miała miejsce w całym powiecie w przypadku ołowiu, miedzi i niklu. Dla kadmu zanotowano w powiecie 4 przekroczenia pierwszego stopnia, dla cynku 14 przekroczeń pierwszego stopnia i 2 przekroczenia drugiego stopnia.

Na obszarze opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego występują nieużytki łąki klasy V. Są to użytki zielone słabe i bardzo słabe - głównie gleby torfowe i murszowo torfowe oraz torfy niskie.

2.7. Klimat lokalny

Od ogólnych cech klimatu naszego regionu omawiane obszary będą różniły się niewielkimi odrębnymi właściwościami spowodowanymi warunkami topograficznymi. Położenie w obszarze przejściowym ścierania się wpływów klimatu morskiego i kontynentalnego powoduje wielką zmienność i krótkotrwałość jednego typu pogody, silniej odczuwany wpływ oceanu uwidacznia się w dużej „kapryśności” pogody, lżejszych zimach z częstymi odwilżami, silniejszymi wiatrami itp.

Wiatry

Największe ilości wiatrów przypadają na wiatry wiejące z kierunków zachodnich, są to jednocześnie wiatry o największej prędkości. Duży udział także wiatrów wschodnich i południowo-wschodnich. Najslabiej reprezentowanymi kierunkami są północny i północnowschodni. W ciągu roku występowanie wiatrów o maksymalnych prędkościach zaznacza się głównie zimą a także dość często wiosną i jesienią.

Temperatura

Charakterystyczną cechą przebiegu temperatury w ciągu roku jest jedno maksimum temperatury w lipcu i minimum w styczniu. Największe różnice w średnich temperaturach miesięcznych zaznaczają się w okresie wiosny i jesieni, kiedy między marcem a kwietniem oraz kwietniem a majem następuje największy wzrost temperatury a między wrześniem a październikiem oraz październikiem i listopadem następuje największy spadek temperatury z miesiąca na miesiąc. Dni przymrozkowe notuje się już we wrześniu przy stopniowym powolnym wzroście ich liczby do grudnia.

Opady

Największy wpływ na stosunki wodne w dorzeczu wywierają opady. Średni roczny opad dla omawianego terenu wynosi 500 mm. Maksymalne opady występują w okresie letnim głównie w lipcu, minimalne przypadają na miesiące wrzesień oraz kwiecień. Ilość opadów półrocza letniego jest większa od półrocza zimowego. Okresy posuszne oraz nadmiernie wilgotne uwarunkowane są panującymi nad danym terytorium układami atmosferycznymi. Długotrwałe susze panują w czasie zalegania układów wyżowych, najczęściej i najdłużej utrzymujących się w okresie jesieni. Okresy suszy mogą mieć niekiedy nawet znaczne sumy opadów co wydaje się paradoksalne, ale zdarza się, że suma opadów wynika z pojedynczych opadów o dużym natężeniu, spływających po wysuszonej glebie. Opady śnieżne występują w dużej zmienności. Pierwszy opad śniegu występuje zazwyczaj między 25.X.-25.XI., a ostatnie opady śniegu wiosną występują od 11.III.-21.IV. Pokrywa śnieżna w poszczególnych latach i miesiącach jest bardzo zmienna. Tylko styczeń i luty mają zazwyczaj pokrywę śnieżną przez wszystkie dni. Z analizy mapy rzeźby omawianej gminy wynikają zróżnicowania warunków topoklimatycznych. Wyniesione obszary wysoczyznowe - równinne, łagodnie nachylone południowe zbocza doliny charakteryzują się dobrym nasłonecznieniem, dobrym przewietrzeniem terenu. Najzdrowsze są tereny sandrowe o suchym, przepuszczalnym podłożu z otaczającymi lasami. Mniej korzystne klimatycznie są zbocza dolin obniżenia na wysoczyźnie. Mogą tu wystąpić zwiększone ekstrema temperatury. Wyniesione średnio kilkanaście metrów ponad dno doliny tereny wystawione są na silne wiatry, również tu notowane będą niższe opady właściwe dolinom. W miejscach tych obserwuje się zmniejszone nasłonecznienia, przesłonięcie horyzontu oraz obniżenie temperatury powietrza. Najmniej korzystne warunki klimatyczne posiadają: dno doliny, północne zbocza o dużych spadkach. Na obszarach tych występują inwersje temperatury, duża częstotliwość mgieł i zamgleń oraz brak prądów ustępujących.

2.8. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie objętym projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie występują obiekty ani tereny podlegające ochronie i opiece nad zabytkami zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r.

2.9. Ochrona prawna zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych

Jedną z form ochrony przyrody na terenie gminy Swarzędz jest Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka. Park ten został utworzony w roku 1993 w celu ochrony najbardziej naturalnego kompleksu leśnego środkowej Wielkopolski. Jego powierzchnia, wraz z otuliną, wynosi 22 969 ha. Po powiększeniu jego powierzchni w 2004 r. jego granice pokrywają się z północną granicą gminy Swarzędz, natomiast otulina zajmuje ok. 15% powierzchni gminy na północ od rzeki Główniej. Prawie 80% powierzchni Parku stanowią lasy, które charakteryzują się dobrze zachowanymi i urozmaiconymi zbiorowiskami leśnymi. Wyróżniono tu 12 typów siedliskowych lasu. Różnorodność i duża powierzchnia lasów sprzyja bytowaniu dużych zwierząt kopytnych takich jak jelenie, daniele, dziki oraz sarny. Liczna jest też drobniejsza zwierzyna, np. lisy, borsuki, kuny, wydry i bobry. Na terenie parku stwierdzono także 134 lęgowych gatunków ptaków. Gnieźdzą się tu m.in. bocian czarny, kania ruda i zimorodek.

Spośród indywidualnych form ochrony przyrody należy wymienić pomniki przyrody, których na terenie gminy jest 13. Są to drzewa zlokalizowane w Wierzonce (1), Wierzenicy (4), i Uzarzewie (8).

2.10. Stan środowiska przyrodniczego - jakość powietrza i klimat

Jakość powietrza atmosferycznego

Zgodnie z Roczna Oceną Jakości Powietrza w Województwie Wielkopolskim Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu za 2020 roku (opracowanie 2021 r.) miasto i gminę Swarzędz zaliczono do strefy wielkopolskiej.

W tabeli poniżej podano informacje opisujące stan jakości powietrza wyżej wymienionej strefy. Oceniając stan powietrza wzięto pod uwagę zdrowie ludzi oraz ochronę roślin:

W tabeli poniżej podano informacje opisujące stan jakości powietrza wyżej wymienionej strefy. Oceniając stan powietrza wzięto pod uwagę zdrowie ludzi oraz ochronę roślin:

Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
zdrowie ludzi											
NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
A	A	A	A	C1	A	C	A	A	A	A	A
ochrona roślin											
NO _x				SO ₂				O ₃			
A				A				A			

- 1) klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych;
- 2) klasa B - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- 3) klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony - poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza.

Na jakość powietrza atmosferycznego wpływają głównie: emisja zanieczyszczeń z lokalnych kotłowni i palenisk, emisja zanieczyszczeń z lokalnych zakładów wytwórczych i usługowych, emisja zanieczyszczeń z pojazdów samochodowych. Zanieczyszczenia emitowane przez kotłownie węglowe domów mieszkalnych, powodują znaczące zanieczyszczenie środowiska zwłaszcza w okresie grzewczym w zakresie stężeń najbardziej szkodliwych związków tj. dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, pyłów, węglowodorów, sadzy ibenzo(α)pirenu. Stosownie do art. 91 ust. 9 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz art. 30, art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwalił Programy ochrony powietrza i Aktualizacje Programów ochrony powietrza. Dla strefy wielkopolskiej na podstawie Uchwały Nr XXIX/565/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. uchwalono Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej ze względu na ozon. Ma on na celu zmniejszenie emisji prekursorów ozonu w samej strefie oraz na terenie miasta Poznania. Ponadto na podstawie Uchwały Nr XXXIX/769/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 listopada 2013 r. uchwalono Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej. Jest to program naprawczy mający na celu osiągnięcie poziomu docelowego substancji w powietrzu dla benzo(a)pirenu i pyłu PM10.

Klimat akustyczny

Stan klimatu akustycznego jest jednym z najistotniejszych czynników określających jakość środowiska bezpośrednio odczuwalnym przez człowieka.

W 2010 r. przeprowadzono badania hałasu na drogach krajowych nr 92 i 5 (ówczesna droga krajowa, obecnie gminna). W gminie Swarzędz zlokalizowano w sumie pięć punktów pomiarowych (trzy dla DK nr 92 i dwa dla DK nr 5). Punkty pomiarowe sytuowano w odległości 10 m i 20 m od krawędzi jezdni.

Przy założeniu dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennej 61 dB i w porze nocnej 56 dB, we wszystkich badanych punktach, niezależnie od pory i odległości od punktu pomiarowego, przekroczone zostały limity hałasu (od 6,4 do 13,3 dB w porze dziennej oraz od 9,8 do 14,6 dB w porze nocnej).

Zagrożenia powodziowe

Obszar objęty projektem planu miejscowego nie jest zagrożony występowaniem zjawisk powodziowych.

Zagrożenie ruchami masowymi

Obszar objęty projektem planu miejscowego nie jest zagrożony występowaniem ruchów masowych.

3. Ocena oddziaływania miejscowego planu zagospodarowania na środowisko

3.1. Ocena skutków oddziaływania na środowisko w przypadku braku realizacji projektowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego stający się po uchwaleniu przepisem prawa obowiązującego porządkuje przestrzeń - określając przeznaczenie terenów, określa zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, wskazuje granice i sposoby zagospodarowania terenów podlegających ochronie, a także ustala szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu w tym zakaz zabudowy. Przedstawione powyżej regulacje stosowane w planach miejscowych mają szczególne znaczenie dla przedmiotowego terenu. Dzięki takim regulacjom można skutecznie wyegzekwować rozwój terenu oparty o zasadę zrównoważonego rozwoju.

Gmina Swarzędz z uwagi na swoją lokalizację - sąsiedztwo miasta Poznania - stała się miejscem napływu ludności w wyniku procesu suburbanizacji. W uwarunkowaniach do planu

zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego obszar gminy Swarzędz zawiera się w strefach przyspieszonego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz intensywnej urbanizacji i dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego. Zostało to potwierdzone także w kierunkach zagospodarowania przestrzennego do tego planu, gdzie większość gminy (oprócz północnej i wschodniej części) znajduje się w strefie intensywnych procesów urbanizacyjnych. Po analizie i ocenie aktualnego stanu środowiska przyrodniczego na analizowanym obszarze stwierdzono, iż wprowadzenie ustaleń zawartych w projekcie planu, nie spowoduje negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

3.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Na terenie objętym planem nie występują obszary objęte szczególną ochroną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Najistotniejszym problemem na analizowanym terenie jest tak zwana niska emisja zanieczyszczeń do powietrza, pochodząca z rozproszonych niskich emitorów, najczęściej instalacji grzewczych, związana ze stosowaniem paliw o gorszej jakości w paleniskach domowych oraz z działalnością małych zakładów, nie podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na wprowadzanie substancji do powietrza. Zjawisko to jest trudne do określenia ilościowego na terenie tak małej jednostki. Ponadto w granicach opracowania nie stwierdzono innych problemów ochrony środowiska - zarówno w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ochrony środowiska przyrodniczego oraz gospodarki odpadami, istotnych z punktu widzenia realizowanego dokumentu.

3.3. Rozwiązania zapobiegające lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym rozwiązania alternatywne

Przyjęte w projekcie planu miejscowego rozwiązania nie naruszają zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Swarzędz. Szczegółowa ocena ustaleń projektu planu miejscowego wykazała, że przyjęte rozwiązania dotyczące ochrony środowiska są właściwe, zgodne z obowiązującym prawem i zapewniające rozwój zrównoważony. Ze względu na brak oddziaływań na obszary cenne przyrodniczo, w tym obszary Natura 2000 oraz integralność tych obszarów nie zachodziła konieczność przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Podczas sporządzania projektu dokumentu nie napotkano na trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

3.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym

Praktycznie wszystkie dokumenty poruszające problematykę ochrony środowiska przyrodniczego na szczeblu wspólnotowym i krajowym wywodzą się z kilku dokumentów międzynarodowych. Obecnie za najważniejszą zasadę prowadzenia polityk i działań na różnych szczeblach administracyjnych oraz w różnych sektorach gospodarki uważa się zasadę zrównoważonego rozwoju, która sformułowana została na Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” w Rio de Janeiro w 1992 roku (Konwencja o różnorodności biologicznej).

Innym ważnym dokumentem o charakterze międzynarodowym jest Agenda XXI - Globalny Program Działania na XXI wiek, który powstał w wyniku dyskusji nad podstawowymi wyzwaniem współczesnego świata. II część pt. „Ochrona i zarządzanie zasobami przyrody” stanowi najistotniejszą część przedmiotowego dokumentu odnoszącą się do problematyki ochrony środowiska. Składa się ona z 14 rozdziałów traktujących o potrzebach badań środowiska, zapobieganiu zagrożeniom, zwalczaniu negatywnych zjawisk w środowisku, ochronie zasobów środowiska, bezpiecznym gospodarcom itd.

Zaznaczyć należy, że Polska podpisała wiele dokumentów o charakterze międzynarodowym dotyczącym problematyki ochrony środowiska. Wymieć należy tu m.in. Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (Nowy Jork, 9 maj 1992 r.) czy Konwencję

w sprawie transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń na dalekie odległości (Genewa, 13 listopad 1979 r.).

Unia Europejska wyraża swoją troskę o środowisko przyrodnicze poprzez podejmowanie szeregu uchwał, rozporządzeń i dyrektyw unijnych. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy:

- 1) Uchwałę 87/C 328/01 z dnia 19 października 1987 r. Rady Wspólnot Europejskich i przedstawicieli rządów państw członkowskich uczestniczących w pracach Rady w sprawie kontynuacji i wdrożenia polityki Wspólnoty Europejskiej i programu działania w dziedzinie ochrony środowiska;
- 2) Rozporządzenie Rady 1210/90/EWG z dnia 7 maja 1990 roku w sprawie utworzenia Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska oraz sieci informacji i obserwacji;
- 3) Dyrektywę 96/62/EU z dnia 27 września 1996 r. w sprawie jakości powietrza;
- 4) Rozporządzenie Rady 3254/92/EWG/ z dnia 19 grudnia 1991 r. w sprawie działań Wspólnoty w zakresie ochrony przyrody;
- 5) Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Zaznaczyć należy, że wraz z wejściem Polski do Unii Europejskiej na wszystkie krajowe akty prawne nałożony został obowiązek dostosowania do prawa unijnego. Mimo, że większość przepisów polskiego prawa została już dostosowana, to proces ten nie został jeszcze zakończony.

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym

Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- 1) Ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi;
- 2) Zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni;
- 3) Uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej;
- 4) Zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych;
- 5) Uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

Projekt planu chroni walory krajobrazowe poprzez swoje zapisy, w tym brak zmiany przeznaczenia terenu.

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 r. Wielkopolska 2020

W projekcie ustaleń planu miejscowego uwzględniono obszary interwencji poszczególnych celów projektu zaktualizowanej Strategii powiązane z celami operacyjnymi. Cele zostały uwzględnione w projekcie planu miejscowego poprzez wprowadzenie regulacji w zakresie ładu przestrzennego.

3.5. Skutki realizacji ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na komponenty środowiska

Czystość powietrza

Na obszarze opracowania za zanieczyszczanie powietrza atmosferycznego, w głównej mierze, odpowiedzialne są liniowe źródła zanieczyszczeń zlokalizowane w sąsiedztwie opracowania. Jest to zewnętrzny układ komunikacyjny, mogący okresowo powodować obciążenie obszaru emisją ze źródeł mobilnych. Ruch samochodowy powoduje emisję do atmosfery szeregu zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych (WWA), dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO) oraz substancji pyłowych zawierających ołów, kadm, nikiel i miedź, powstających w wyniku ścierania nawierzchni jezdni i opon pojazdów.

Okresowe zagrożenie dla jakości powietrza na analizowanym obszarze stanowi także emisja niska, generowana przez zabudowę sąsiednią, zaopatrywaną w ciepło z indywidualnych systemów grzewczych. Stanowią one źródło emisji głównie SO₂ i pyłu zawieszzonego do atmosfery. Jest to jednak emisja okresowa, związana z sezonem grzewczym i ma ona niewielkie znaczenie dla stężenia średniorocznego.

Głównymi źródłami NO₂ jest transport, komunikacja. Imisja zanieczyszczeń to włączenie, przyjmowanie i istnienie w powietrzu atmosferycznym substancji nie stanowiących jego stałego składu. Wielkość emisji zanieczyszczeń na danym terenie nie musi decydować o stanie zanieczyszczenia powietrza. W przypadku gminy Swarzędz na stan zanieczyszczenia powietrza wpływa przede wszystkim czynnik imisyjny - zanieczyszczenia wprowadzane do powietrza na terenie aglomeracji poznańskiej i przemieszczane nad obszar gminy.

Realizacja ustaleń planu nie spowoduje znaczącego i długotrwałego wzrostu zanieczyszczenia powietrza, gdyż na przedmiotowym terenie zakazuje się lokalizacji zabudowy związanej z mieszkalnictwem.

Skutki dla klimatu akustycznego

Planowane w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego użytkowanie i zagospodarowanie terenu nie spowoduje oddziaływania na klimat akustyczny zarówno w granicach opracowania jak i w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Przekształcenia powierzchni ziemi, gleb

Projekt planu nie zakazuje lokalizacji zabudowy jednak ma ona być ściśle związana z funkcją terenu tj. sportem i rekreacją. Dopuszcza się także roboty budowlane w zakresie sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności sieci: wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, elektroenergetycznej, ciepłowniczej, telekomunikacyjnej.

Czystość wód powierzchniowych i podziemnych

Założenia projektu planu nie wpłyną na czystość wód ponieważ nie wprowadza się ani szlaków komunikacyjnych ani zabudowy mieszkaniowej, która mogłaby wpłynąć na ich jakość.

Klimat lokalny

Projektowane przeznaczenie terenu nie spowoduje zmian klimatycznych - jest to zbyt mały obszar oddziaływania na elementy pogody - klimatotwórcze oraz nie zmienia się funkcja terenu.

Skutki dla różnorodności biologicznej, zieleni i krajobrazu

Założenia projektu planu nie wpłyną na różnorodność biologiczną zieleni i krajobrazu ponieważ plan nie przewiduje zmiany funkcji terenu.

Skutki dla obszaru Natura 2000

W granicach obszaru projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jak i w najbliższym otoczeniu nie występują obszary objęte siecią Natura 2000, w związku z powyższym stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie spowoduje oddziaływania na obszar Natura 2000.

Skutki dla dziedzictwa kulturowego

Na terenie objętym projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie występują obiekty ani tereny podlegające ochronie i opiece nad zabytkami zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r.

Oddziaływanie na ludzi, dobra materialne i zasoby naturalne

Należy stwierdzić, że nie przewiduje się, aby ustalenia zawarte w projekcie analizowanego planu miejscowego w przyszłości oddziaływały znacząco na ludzi, dobra materialne i zasoby naturalne, gdyż przeznaczenie przedmiotowego w projekcie planu terenu zachowuje dotychczasowe jego użytkowanie.

Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne miejscowości Zalasewo (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta

Należy stwierdzić, że nie przewiduje się, aby ustalenia zawarte w projekcie analizowanego planu miejscowego w przyszłości oddziaływały znacząco na ludzi oraz zwierzęta. Przeznaczenie terenu w planie może podnieść komfort życia mieszkańców oraz zwierząt przez utrzymanie terenów zielonych.

3.6. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu ma Urząd Miasta i Gminy Swarzędz. Zgodnie ze swoimi kompetencjami powinien monitorować bieżący stan zagospodarowania przestrzeni gminy oraz wszelkich niekorzystnych zjawisk mających wpływ na jakość środowiska przyrodniczego, czy rozwój gminy.

Skutki realizacji postanowień projektowanego dokumentu podlegają też ocenom i analizom prowadzonym w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska.

Kontrole przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody prowadzi na terenie m.in. Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu i Państwowy Instytut Geologiczny monitorując na bieżąco poszczególne komponenty środowiska, takie jak: powietrze, wody, gleby, klimat akustyczny, promieniowanie elektroenergetyczne i inne w zakresie określonym w przepisach szczególnych. Niezależnie od ww. instytucji Burmistrz Miasta i Gminy zobowiązany będzie przeprowadzać okresowe kontrole przestrzegania prawa środowiska, a w konsekwencji ich przeprowadzenia, wskazane wnioski, uwagi i zalecenia przyczynią się do uzupełnienia ewentualnych uchybień w tym zakresie a tym samym poprawy stanu środowiska na danym terenie.

Ponadto kontrole przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody prowadzi instytucje do tego powołane.

Przy przeprowadzaniu analiz i monitorowaniu skutków realizacji ustaleń planu możliwe jest wykorzystanie sporządzonych uprzednio prognoz, raportów i ocen oddziaływania na środowisko. Dokumenty te stanowią istotne źródło danych niezbędne do analizy środowiska na danym terenie.

3.7. Zgodność projektowanego użytkowania i zagospodarowania terenów z obowiązującymi dokumentami oraz uwarunkowaniami środowiska

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zapisy projektu planu miejscowego (część tekstowa i graficzna) muszą być powiązane z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu jego zgodności z nim. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Swarzędz przyjętym uchwałą Nr X/51/2011 Rady Miejskiej w Swarzędzu z dnia 29 marca 2011 roku teren objęty planem wskazywany jest jako teren zabudowy mieszkaniowej - III.30.M oraz KG - istniejąca droga główna.

4. Podsumowanie i streszczenie

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Obowiązek jej opracowania wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko oraz ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zasadniczym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest diagnoza obecnego stanu środowiska oraz wskazanie potencjalnego oddziaływania realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko. Niniejsza prognoza dotyczy oddziaływania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zieleni urządzonej oraz teren infrastruktury technicznej. Przedmiotem opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wywołanego Uchwałą Nr XXXIX/453/2021 z dnia 6 lipca 2021 r. w sprawie przystąpienia do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów sportowych w Zalasewie.

Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla przedmiotowego terenu umożliwi określenie zasad zagospodarowania terenu, uporządkowanie i zasad jednolitego kształtowania przedmiotowego terenu, ochronę terenów cennych przyrodniczo oraz umożliwi racjonalne zagospodarowanie nieruchomości.

Proponowana przez plan funkcja, z uwagi na uwarunkowania jak i politykę przestrzenną Miasta i Gminy Swarzędz wydaje się całkowicie uzasadniona. Projektowany zakres prac planistycznych odpowiada zapisom Studium.

Niniejsza prognoza składa się z czterech części.

Część pierwsza - projekt miejscowego planu zagospodarowania ustala następujące przeznaczenie terenów US - teren zabudowy usługowej - usług sportu i rekreacji oraz KD-D - teren drogi publicznej - klasy dojazdowej.

Część druga zawiera analizę stanu istniejącego. W powyższym rozdziale dokonano charakterystyki położenia geograficznego i uwarunkowań środowiska przyrodniczego, uwzględniającej poszczególne jego elementy oraz ich wzajemne powiązania, w tym rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki gruntowe, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby oraz klimat lokalny, istotne dla potrzeb projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Swarzędz zlokalizowana jest w powiecie poznańskim, zachodnią jej granicę tworzy powiat grodzki Poznań, od północnego zachodu gmina Czerwonak, od północnego wschodu gmina Pobiedziska, od południowego wschodu gmina Kostrzyn, natomiast południową granicę stanowi gmina Kleszczewo.

Obszar objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego położony jest w rejonie ulicy Planetarnej w Zalasewie. Obszar opracowania wynosi około 0,45 ha.

Obszar opracowania graniczy z drogami oraz zabudową mieszkaniową jednorodzinną i teren zieleni urządzonej.

Część trzecia zawiera ocenę oddziaływania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko, z naciskiem na powiązania zapisów planu z zapisami innych dokumentów w tym: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Projekt planu nie zmienia przeznaczenia terenów objętych opracowaniem i kontynuuje funkcje użytkowania terenu w sposób dotychczasowy.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że nie przewiduje się, aby ustalenia zawarte w projekcie planu w przyszłości oddziaływały na poszczególne komponenty środowiska oraz ludzi, zwierzęta oraz dobra materialne.

W części czwartej dokonano podsumowania.

Podsumowując należy stwierdzić, że przeznaczenie terenów w planie nie pozostaje w sprzeczności z uwarunkowaniami środowiska. Obszar z racji swojego położenia, sąsiedztwa oraz polityki przestrzennej, określonej w Studium, predysponuje teren do przeznaczenia jak w projekcie planu.

Projekt planu zawiera zapisy zapewniające ochronę istotnych elementów środowiska przyrodniczego i minimalizujących lub ograniczających negatywne skutki realizacji planu na środowisko.

Warunkiem niezbędnym dla ograniczania negatywnych skutków oddziaływania na środowisko będzie precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń planu miejscowego i restrykcyjne przestrzeganie przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z przepisów odrębnych.

W podsumowaniu uznaje się projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego za poprawny pod względem zachowania wymogów ochrony środowiska.